

Havsmiljöinstitutet
Box 260
405 30 GÖTEBORG

REMISS
2013-12-13 Dnr ²⁴26/13

1 / 3

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11930
404 39 GÖTEBORG

Havsmiljöinstitutets synpunkter på remissen: "Marint områdesskydd: redovisning av uppdrag i regleringsbrevet för 2013" M2013/1511/Nm

Havsmiljöinstitutet har granskat innehållet i Havs- och vattenmyndighetens rapport från 2013-05-28 utifrån regeringsuppdraget syfte, och i relation till annat arbetet som bedrivs inom institutet i angränsande områden.

Havsmiljöinstitutet bedömer att den granskade rapporten i allt väsentligt uppfyller de syften som utpekats i uppdraget och instämmer i rapportens viktiga slutsatser att: (1) Sverige endast i vissa havsområden klarar internationella åtaganden om mål för marint områdesskydd; (2) betydande insatser krävs om uppsatta mål inför 2020 skall uppnås och (3) det råder en betydande brist på kunskap om utbredningen av naturvärden (arter, habitat och ekosystemfunktioner) som hämmar möjligheterna att analysera skyddets effektivitet, tillståndsbedömning och åtgärdsuppföljning i marina områden.

I beredningen av ärendet har institutets chef Åke Hagström, Mats Lindegarth och Per Moksnes deltagit och utformat följande synpunkter.

Åke Hagström

Allmänna kommentarer:

Havsmiljöinstitutet har inget att invända mot rapportens beskrivning av omfattningen av befintligt marint områdesskydd eller mot den prognos som ges för ytterligare tillkommande marint områdesskydd. Tvärtom ger rapporten en lätt tillgänglig analys i dessa avseenden och en översyn av viktiga kriterier. Några specifika frågor kräver dock ytterligare förtydliganden (se detaljerade kommentarer nedan).

Havsmiljöinstitutet noterar också att rapportens slutsatser innehåller en rad rekommendationer angående areal, representativitet, ytterligare rapporteringsbehov och kunskapsuppbyggnad. Man poängterar att utvärdering av "... målpuppfyllelse handlar om mer än arealer och andelar skyddad natur, det centrala är givetvis att de utpekade områdena verkligen skyddar naturvärdena som avsett". Detta är ett viktigt konstaterande som Havsmiljöinstitutet ställer sig bakom och som föranleder en rad reflektioner.

En konkret slutsats i detta sammanhang är att: "Ett förbättrat underlag kring utbredning av naturtyper i havet behöver tas fram för att underlätta analysmöjligheterna både kring det befintliga nätverket av skyddade områden samt vid urval av nya lämpliga marina skyddade områden för att säkerställa ekologisk koherens". Detta är ingen ny slutsats utan behovet av "kartläggning" återkommer i många sammanhang inom Havsmiljöinstitutets verksamhetsområden (exempelvis inom arbete med uppföljning, ekologisk koherens, statusbedömning etc.). Det skall också sägas att vissa framsteg gjorts inom området under det senaste decenniet (bland annat med hjälp av havsmiljöanslaget, utsjöbanksinventeringarna, arbete inom art- och habitatdirektivet m.m.), men fortfarande finns stor utvecklingspotential. Vår bedömning är att den framtida utvecklingen måste präglas av *långsiktighet* och *samordning*, i en högre grad än vad som tidigare varit fallet. Konkreta behov är bland annat:

- a. Långsiktig planering och prioritering av kartlägningsinsatser, snarare än punktvisa insatser. För att detta skall ske krävs eftertanke när det gäller vilken data som samlas in, vilka metoder som används, hur data skall syntetiseras och hur data skall lagras. Detta är naturligtvis omfattande frågor men nuvarande processer präglas i allt för hög grad av *ad hoc* beslut, vilket leder till att underlag ofta blir bristfälliga och förmodligen också till att resurser utnyttjas sub-optimalt.
- b. Ökad samordning mellan olika policy kontexter. Utvecklingen av nya direktiv på EU-nivå har lett till nya krav på övervakning, uppföljning och information. Detta är i grunden positivt eftersom det förhoppningsvis leder till bättre tillståndsbedömning, åtgärdsuppföljning och i förlängningen ett bättre miljötillstånd. Å andra sidan ställer det större krav på resurser och kompetens. Vi befinner oss i ett läge inom förvaltningen där bland annat vattendirektivet har "satt sig", havsmiljödirektivet samt art- och habitatdirektivet är under implementering och där ett direktiv om "marine spatial planning" är på väg. Kort sagt är vi inne i ett väldigt dynamiskt läge, där delvis överlappande processer pågår men där läget i många stycken börjar klarna angående de operativa aspekterna av dessa direktiv. Bland annat blir det allt mer uppenbart att när det gäller biologiska värden, såsom utbredning av arter, habitat och ekologiska funktioner finns en mycket stor potential och behov av samordning mellan behov inom havsmiljödirektivet, art- och habitatdirektivet och "marine spatial

planning". I korthet behöver direktiven metoder och långsiktiga program för övervakning av areal och utbredning, medan planeringen och områdesskyddet behöver robusta och uppföljningsbara kartor (och inte subjektiva ögonblicksbilder). Inom detta område finns stora utmaningar och potential för förbättring.

Detaljerade kommentarer:

1. s. 31. Man konstaterar att "*merparten av Natura 2000-områdena med marina habitat tillhör de storleksmässigt minsta skyddade områdena*". Det är dock oklart om de är för små för att uppfylla målen. Finns några sådana riktlinjer. Hur stora bör de vara?
2. s. 31-34. Slutsaten att "*...analyser som gjorts rörande representativitet har visat på en geografisk representativitet fördelat på län respektive på havsbassäng. En analys som visar på representativitet med avseende på olika djupintervaller har också gjorts*" underbyggs ganska dåligt. Hur är analyserna gjorda? Enligt vilka kriterier? Senare uttalanden om att kustmiljöer och grundområden är förhållandevis skyddade i en högre utsträckning förefaller tala emot påståendet.